

Roma Manorina ny Fahitana — Laharana Faha-efatra ambin'ny folo

*Fandinihana momba an'i Kristy sy ny Famoronana ny Endriky ny Bibidia:
Fitoviana ara-paminaniana amin'ny Andro Farany*

Jeff Pippenger
2024-09-02

Ny andalam-paminaniana izay mamantarana ny fotoana iasan'i Etazonia amin'ny famoronana sary ho an'ily bibidia sy araka ily bibidia dia miseho amin'ny fotoana ananganan'ny tandroky ny Protestantisma ny endrik'i Kristy. Izany fananganana izany dia voafaritra manokana ao amin'ny Daniela toko fahafolo, rehefa mahita ny fahitana “marah”, dia ily fitaratra miteraka, i Daniela. I Daniela dia misolo tena ireo izay mibanjina an'i Kristy, ary amin'ny fanaovana izany dia taratry ny toetran'i Kristy izy ireo. Ireo iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina, izay aschon'i Daniela ao amin'ny toko fahafolo, dia mamorona ny endrik'i Kristy ao anatiny, raha tsy amin'ny fijerena ny toetrany ihany. Amin'ny fijerena no anovàna azy ireo.

Ny sarin'ily bibidia dia mampiseho taratra an'ily bibidia, ary ny fananganana ny sarin'ily bibidia no fitsapana lehibe ho an'ny vahoakan'Andriamanitra, izay hanapahana ny anjaran'izy ireo mandrakizay. Rehefa handray ny fifehezana ny governemantan'i Etazonia ny fiangonana protestanta, dia ho namorona sarin'ily rafitry ny fiangonana sy fanjakana izy ireo, izay maneho ily firafitry ny fifehezana nampiasain'ny fahefana papaly talohan'ny nanesorana ny fanohanana ara-politika. Amin'izany vanim-potoana izany ihany koa no hamokarana ny sarin'i Kristy ao amin'ny olony amin'ny andro farany. Kanefa, nisy ireo niaraka tamin'i Daniela nefa tsy nahita ny fahitana, satria nandositra niala tamin'ily fahitana izy ireo. Tsy nahomby tamin'ny fitsapana momba ny fananganana ny sarin'ily bibidia izy ireo, satria nandà ny hamela ny sarin'i Kristy hiorina tao anatiny nandritra ny androm-pitsapana.

Ny fitsipika ara-panahin'ny fitarafana dia tanterahina amin'ny fijerena ao amin'ny fitaratra izay maneho an'i Kristy, ary satria ny fahitana “marah” dia fahitana miteraka vokatra, ny sarin'i Kristy eo amin'ny fitaratra no mamoka ny sarin'i Kristy ao amin'ny maha-olombelona. Ny fitaratra ara-bakiteny dia mampitaratra ny sarin'ily olona mijery azy, fa ny fampiharana ara-panahin'io fitsipika io kosa dia misy singa miovaova mifandray amin'ily fitaratra. Izay olona “mpihaino ny teny ihany, fa tsy mpankatò”, dia “mijery ny tenany izy ka mandeha, ary vetivety dia manadino izay toetran'olona nahazo azy.” Mijery ny fitaratra izy ireo nefa ny maha-olombelona ihany no hitany.

Ny sokajy iray kosa, izay “tsy mpihaino manadino, fa mpankatò ny asa,” dia mahita ny lalàn'Andriamanitra; mahita an'i Kristy eo amin'ny fitaratra izy. Ny asa dia ny mahatakatra fa ny foto-kevitra ny fanehoana taratra dia manana zava-misy “voajanahary” sy zava-misy ara-panahy. Daniela no manazava an'ireo izay nanao ny “asa,” satria ao amin'ny toko fahasivy sy fahafolo dia aschony ny asa izay miteraka ny foto-kevitra ara-panahin'ny fanehoana taratra.

Tamin'izany andro izany, izaho Daniela dia nisaona nandritra ny herinandro telo manontolo. Tsy nihinana hanina matsiro aho, tsy nisy hena na divay tonga teo am-bavako, ary tsy nanosotra menaka ny tenako mihitsy aho, mandra-pahatanteraky ny herinandro telo manontolo. Daniela 10:1, 2.

I Gabriela dia efa nanome fanazavana ampahany momba ny fahitana ao amin'ny toko fahavalo tamin'i Daniela, nefa tsy azony tsara avokoa izany rehetra izany.

Ary izaho Daniela dia torana ka narary andro maromaro; rehefa afaka izany dia nitsangana aho ka nanao ny raharahan'ny mpanjaka; ary talanjona noho ny fahitana aho, nefa tsy nisy nahafantatra izany. Daniela 8:27.

Nampahafantarin'i Sister White antsika fa i Daniela dia nitady hahatakatra ny hevitra ny hafatra ao amin'ny Daniela toko fahavalo, izay nentin'i Gabriela ho an'i Daniela tao amin'ny toko fahasivy.

“Tamim-pahavitrihana vaovao sy lalindalina kokoa no nanohizan'i Miller ny fandinihana ny faminiana; alina manontolo sy andro koa dia natokany ho amin'ny fianarana izay niseho taminy ankehitriny ho zava-dehibe tokoa sy mahasrika tanteraka ny saina. Ao amin'ny toko fahavalo ao amin'i Daniela dia tsy nahita fanalahidy momba ny fiandohan'ireo andro 2300 izy; ny anjely Gabriela, na dia nomena baiko hampahafantatra an'i Daniela ny fahitana aza, dia fanazavana ampahany ihany no nomeny azy. Raha naseho teo anoloan'ny fahitan'ily mpaminany ny fanenjehana mahatsiravina izay hanjo ny fiangonana, dia reraka ny herin'ny tenany. Tsy zakany intsony, ka nandao azy vetivety ilay anjely. Daniela dia “torana ka narary andro vitsivitsy.” “Ary talanjona tamin'ily fahitana aho,” hoy izy, “nefa tsy nisy nahafantatra izany.”

“Nefa efa nandidy ny irany Andriamanitra hoe: ‘Ataovy hahafantatra ity lehilahy ity ny fahitana.’ Tsy maintsy notanterahina izany iraka izany. Noho ny fankatoavana izany, dia niverina tany amin'i Daniela ilay anjely, nony afaka fotoana kelikely, ka nanao hoe: ‘ankehitry aho dia tonga mba hanome anao fahalalana sy fahatakarana;’ ‘koa fantaro ny teny, ary diniho ny fahitana.’ Daniela 8:27, 16; 9:22, 23, 25–27. Nisy teboka iray lehibe tao amin'ny fahitana ao amin'ny toko faha-8 izay mbola tsy nohazavaina, dia ilay mifandray amin'ny fotoana—ny fe-potoan'ny 2300 andro; koa noho izany ilay anjely, raha nanohy ny fanazavany izy, dia nibanjina indrindra ny momba ny fotoana.” The Great Controversy, 325.

Ao amin'ny toko fahafolo dia ampahafantarina antsika fa nanana fahalalana ny amin'ny “fahitana” sy ny “raharaha” Daniela; nefa mbola nitady fahazavana bebe kokoa Daniela, ka napetrany ny fony mba hahita izany fahalalana izany, ary nifady hanina nandritra ny iraka amby roapolo andro izy. Tamin'ny fanaovany izany dia misolo tena ireo amin'ny andro farany izy, izay mahatakatra ny foto-kevitra ara-panahy momba ny fitaratra, izay asehon'ny foto-kevitra voajanahary momba ny fitaratra. Izany fahalalana izany dia asehon'ny asany, ary ny asany dia asehon'i Daniela amin'ny fitadiavana fahatakarana marina ny Tenin'Andriamanitra ara-paminaniana. Ny fifanoherana miharihary amin'ireo izay nandositra ny fahitana dia izao: tsy nitady fahatakarana marina ny Tenin'Andriamanitra ara-paminaniana izy ireo.

Ny fahamarinan'ny Tenin'Andriamanitra ara-paminaniana, izay aseho fa irin'i Daniela ho fantatra, no fahazavan'ny andro farany, satria i Daniela dia tandindon'ireo iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina. Koa amin'izany, i Daniela dia misolo tena antokon'olona iray izay mitady hahatakatra ny fahazavan'ny Tenin'Andriamanitra ara-paminaniana, izay aseho ho fitsapana farany alohan'ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana. Amin'izany lafiny izany, dia ny Fanambaran'i Jesosy Kristy no voavaha tombo-kase fotoana fohy mialoha ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana, nefa io koa no fitsapana izay aseho ho ny fananganana ny sarin'ilay bibidia.

Ny fananganana ny sarin'ny bibidia dia mamaritra mivantana ny fizotran'ny fampivoarana ny sarin'ny bibidia. Tsy azo faritana araka ny tokony ho izy izany zava-misy izany raha tsy fantarina aloha ny lohahevitra fototra amin'ilay fitsapana, dia ny bibidia. Ny bibidia no mametraka sy mamaritra ny fomba fananganana ny sary.

“Fa inona moa ilay ‘sarin’ny bibidia’? ary ahoana no hanamboarana azy? Ilay bibidia manana tandroka roa no manao ny sary, ary sary ho an'ilay bibidia izany. Antsoina koa hoe saryn'ilay bibidia izy. Koa mba hahalalantsika ny endrik'ilay sary sy ny fomba hanamboarana azy, dia tsy maintsy dinihintsika ny toetran'ilay bibidia ihany—dia ny fahefana papaly.

“Rehefa niharatsy ny fiangonana voalohany noho ny fialany tamin'ny fahatsoran'ny filazantsara sy ny faneken'ny fombafomba sy ny fomba amam-panaon'ny mpanompo sampy, dia very taminy ny Fanahy sy ny herin'Andriamanitra; ary mba hifehezany ny fieritreretana'ny vahoaka dia nitady ny fanohanana'ny fahefana ara-panjakana izy. Ny vokatr'izany dia ny maha-papa, dia fiangonana iray izay nifehy ny fahefan'ny fanjakana ka nampiasa izany hampandrosoana ny tanjony manokana, indrindra ho amin'ny fanasaziana ny ‘fivadiham-pinoana.’ Mba hahafahan'i Etazonia mamorona sarin'ny bibidia, dia tsy maintsy mifehy ny fitondrana sivily amin'izany fomba izany ny fahefana ara-pivavahana, ka ny fahefan'ny fanjakana koa dia hampiasain'ny fiangonana hanatanterahana ny tanjony manokana.” The Great Controversy, 443.

Mba hianarana izay toetran'ilay sary sy ny fomba tokony hanaovana azy, dia tsy maintsy dinihintsika ny toetran'ilay bibidia mihitsy—dia ny fitondrana papa izany. Io bibidia io no mametraka ilay fahitana izay fitsapana amin'ny andro farany, izay tanterahina mialoha indrindra ny hifaranan'ny androm-pahasoavana. Takatr'i Daniela ny fahitana sy ny heviny.

Tamin'ny taona fahatelo nanjakan'i Kyrosy, mpanjakan'i Persia, dia nisy zavatra nambara tamin'i Daniela, izay nantsoina hoe Belsatsara; ary marina izany zavatra izany, nefa ny fotoana voatendry dia lava; ary azon'ilay izy, sady azony ny fahitana. Daniela 10:1.

Ny fahitana dia ilay fahitana “march” momba ny roa arivo sy telonjato taona. Ny “zavatra” dia ny teny hebreo hoe “dabar,” izay midika hoe “teny.” Ilay teny iray ihany (“dabar”) izay nadika hoe “zavatra” ao amin'ny andininy voalohany dia nadika hoe “raharaha” ao amin'ny toko fahasivy andininy faha-telo amby roapolo.

Eny, raha mbola niteny tao anatin'ny vavaka aho, dia tonga nanatona ahy i Gabriela, ilay lehilahy izay efa hitako tao amin'ny fahitana tany am-piandohana, ka nanidina haingana dia haingana, ary nikasika ahy tamin'ny fotoana fanatitra hariva. Ary nampahafantariny ahy izany,

sady niresaka tamiko izy ka nanao hoe: Ry Daniela, ankehitriny aho dia nivoaka hanome anao fahendrena sy fahalalana. Tamin'ny fiandohan'ny fifonanao dia nivoaka ny didy, ka tonga aho hampiseho izany aminao; fa tena malala indrindra ianao; koa fantaro ny raharaha, ary diniho ny fahitana. Daniela 9:21–23.

Gabriela dia tonga teo amin'i Daniela ho valin'ny fivavahan'i Daniela, izay mifandray amin'ny fahazavana noraisin'i Daniela rehefa azony fa tao anatin'ny fahababoana izy, izay asehon'ny fanaparitahana ao amin'ny Levitikosy faha-enina amby roapolo.

Tamin'ny taona voalohany nanjakany, izaho Daniela dia nahalala tamin'ny alalan'ny boky ny isan'ny taona, izay nahatongavan'ny tenin'i Jehovah tamin'i Jeremia mpaminany, fa hahatanteraka fitopolo taona amin'ny faharavan'i Jerosalema Izy. Daniela 9:2.

Ny fahababoana izay nofaritan'i Jeremia dia nitarika an'i Daniela ho amin'ilay fahababoan'ny “fotoana fito” voarakitr'i Mosesy, izay sady “fianianana” no “ozona.”

Eny, efa nandika ny lalanao ny Isiraely rehetra, dia tamin'ny niviliany ka tsy nihaino ny feonao; koa naiditra taminay ny ozona sy ny fianianana izay voasoratra ao amin'ny lalàn'i Mosesy, mpanompon'Andriamanitra, satria efa nanota taminy izahay. Ary nohamafisiny ny teniny izay nolazainy hanoherana anay sy hanoherana ireo mpitsaranay izay nitsara anay, tamin'ny nitondrany loza lehibe taminay; fa tsy mbola nisy natao ambanin'ny lanitra rehetra tahaka izay natao tamin'i Jerosalema. Araka izay voasoratra ao amin'ny lalàn'i Mosesy no nahatongavan'izany loza rehetra izany taminay; kanefa tsy nanao fangatahana teo anatrehan'i Jehovah Andriamanitsika izahay mba hialanay amin'ny helokay sy hahafantaranay ny fahamarinanao. Daniela 9:11–13.

Tamin'ny alalan'ny vavolombelona roa, dia i Jeremia sy Mosesy, no nahafantaran'i Daniela fa ny fandravana izay nentina tamin'i Jerosalema dia “ny ozona” “an'i Mosesy” izay efa “naidra” tamin'ny Isiraely fahiny. Sister White dia manondro ny vavolombelon'i Jeremia ho “testimonies to the church,” ary amin'izany lafiny izany dia manondro an'i Jeremia ho Fanahin'ny Faminaniana amin'ny andro farany izany, satria ny “testimonies to the church” amin'ny andro farany dia izany indrindra. Jeremia dia maneho ny Fanahin'ny Faminaniana ary Mosesy dia maneho ny Baiboly.

Daniel dia maneho ireo amin'ny andro farany izay mahatakatra, avy amin'ireo vavolombelona roa ireo, fa efa naely izy ireo, ary mahatakatra avy amin'ny Baiboly sy ny Fanahin'ny Faminaniana fa efa nofohazina izy ireo, tahaka an'i Daniel izay nohazavaina ny amin'ny zava-misy fa izy (izy ireo) dia efa tany amin'ny fahababoana, ary fa ny fahababoana dia naseho tao amin'ny Tenin'Andriamanitra ara-paminaniana.

Ny fanandraman'ny vahoakan'Andriamanitra amin'ny andro farany dia fanandraman'ireo virijina folo.

“Ny fanoharana ny amin'ny virijiny folo ao amin'ny Matio 25 dia mampiseho koa ny fanandraman'ny vahoaka Advantista.” Ilay Ady Lehibe, 393.

Ny fotoana niandrasana ao amin'ilay fanoharana ny amin'ny virijina folo dia maneho ilay fifohazan'i Daniela ihany ao amin'ny toko fahasivy. Noho ireo vavolombelona roa nohamasinina

dia tonga saina Daniela fa ny fiainany manontolo dia fahatanterahan'ny faminaniana voafaritra iray ao amin'ny Tenin'Andriamanitra. Izany faminaniana izany no nitarika an'i Daniela ho amin'ilay fanasitranana nilaina, raha tiany ho voaomana amin'izay hitranga aminy ao amin'ny toko manaraka indrindra izy. Toy izany koa, raha nanatanteraka ilay fanoharana ny amin'ny virijina folo ny Millerita, dia tsy maintsy nofohazina koa izy ireo hahatsapa fa ny fahadisoam-panantenana voalohany sy ny fahatarana dia efa nitarika azy hatry. Ny mpaminany rehetra dia maneho ny andro farany.

Ny fifohazan'i Daniela sy ny Millerita dia vavolombelona roa maneho ny fifohazan'ny iray hetsy sy efatra arivo amby efa-polo amin'ny andro farany.

“I Jesosy sy ny antokon'ny lanitra rehetra dia nijery tamin'ny fangorahana sy fitiavana ireo izay, tamin'ny fanantenana mamy, dia naniry mafy hahita Azy, Ilay tian'ny fanahiny. Nivezivezy nanodidina azy ny anjely mba hanohana azy amin'ny ora fizahany toetra. Ireo izay tsy niraharaha ny handray ny hafatra avy any an-danitra dia navela tao amin'ny haizina, ary nirehitra tamin'izy ireo ny fahatezeran'Andriamanitra, satria tsy nety nandray ny fahazavana izay nalefany taminy avy any an-danitra izy. Ireo mahatoky ireo, izay diso fanantenana, nefa tsy nahatakatra ny antony tsy nahatongavan'ny Tompony, dia tsy navela tao amin'ny haizina. Nentin-kody indray ho amin'ny Baiboliny izy mba handinika ny fotoana ara-paminaniana. Nesorina tamin'ireo tarehimarika ny tanan'ny Tompo, ary nohazavaina ny fahadisoana. Hitan'izy ireo fa nahatratra ny taona 1844 ireo fotoana ara-paminaniana, ary fa ilay porofo mitovy izay nentiny nanaporofa fa nifarana tamin'ny 1843 ireo fotoana ara-paminaniana, no nanaporofa fa hifarana amin'ny 1844 izy ireo. Namirapiratra teo amin'ny toerany ny fahazavana avy amin'ny Tenin'Andriamanitra, ary hitany ny fotoana fiandrasana—‘Na dia mitaredretra aza izy [ny fahitana], dia andraso ihany.’ Noho ny fitiavany ny fahatongavan'i Kristy tsy ho ela, dia tsy nojereny ny fitaredretan'ny fahitana, izay natao hanehoana ireo tena miandry marina. Nisy fotoana voatondro indray teo anoloany. Kanefa hitako fa maro tamin'izy ireo no tsy afaka niakatra ambonin'ny fahadisoam-panantenany mafy mba hanana ilay ambaratongan'ny zotom-po sy ny hery izay nanamarika ny finoany tamin'ny 1843.” *Early Writings*, 236.

Ho fanatanterahana ilay fanoharana, ny Millerita dia “tsy nahatsikaritra ny fahataran'ny fahitana,” nefa “indray” izy ireo no “notarihina ho amin'ny Baiboliny mba handinika ny fe-potoana ara-paminaniana. Nesorina tamin'ireo tarehimarika ny tanan'ny Tompo, ary nohazavaina ny fahadisoana.” Daniela dia notarihina ho amin'ny Baiboly ary ny “tanany Tompo” dia nesorina tamin'ny “fe-potoana ara-paminaniana,” ary rehefa i Daniela, amin'ny maha-mpankatò fa tsy mpihaino fotsiny azy, tamin'ny finoana miasa no nanaporofa fa nahatakatra ny hafatr'i Jeremia sy i Mosesy izy tamin'ny fanatanterahana ny toromarika nomena ao amin'ny Levitikosy faha-enina amby roapolo, mbamin'ny fanafody sy ny famahana ny toetry ny fanaparitahana ny olon'Andriamanitra, dia tamin'izay no nomena an'i Daniela ilay “fanazavana.”

Rehefa tonga amin'ny fahatanterahana farany sy lavorary indrindra amin'ny andro farany ireo iray hetsy sy efatra amby efatra alina, ka manatanteraka ny fotoan'ny fiandrasana ao amin'ilay fanoharana, dia hataony izany ao anatin'ny vanim-potoana izay ny “fananganana ny sarin'ny bibidia” no fitsapana lehibe indrindra ho azy ireo.

Hanohy ireo hevitra ireo isika ao amin'ny lahatsoratra manaraka.

“Rehefa masaka ny voa, dia alefany miaraka amin'izay ny fijinjana, satria tonga ny fotoam-pijinjana.’ Miandry amin’ny faniriana lalina i Kristy ny hanehoana ny Tenany ao amin’ny fiangonany. Rehefa hovolavolaina tanteraka ao amin’ny vahoakany ny toetran’i Kristy, dia ho avy Izy haka azy ho Azy.” Christ’s Object Lessons 69.

“Izany no aizina avy amin’ny tsy fahatakarana marina an’Andriamanitra izay mandrakotra izao tontolo izao. Very amin’ny olona ny fahalalana ny toetrany. Tsy voafantatra araka ny marina izany ary voadika vilana. Amin’izao fotoana izao dia misy hafatra avy amin’Andriamanitra tokony hotorina, dia hafatra manazava amin’ny herin’ny fitaomany ary mamonjy amin’ny heriny. Tokony hampahafantarina ny toetrany. Ao anatin’ny aizina manarona izao tontolo izao no tokony hampazava ny fahazavan’ny voninahiny, dia ny fahazavan’ny fahatsarany sy ny famindram-pony ary ny fahamarinany.

“Izao no asa voafaritry amin’ny alalan’ny mpaminany Isaia amin’ireto teny ireto: ‘Ry Jerosalema, izay mitondra teny soa mahafaly, asandrato amin-kery ny feonao; asandrato izy, aza matahotra; lazao amin’ny tanànan’ny Joda hoe: Indro Andriamanitrareo! Indro, Jehovah Tompo ho avy amin’ny tanana mahery, ary ny sandriny no hanapaka ho Azy; indro, ny valisoany eo aminy, ary ny asany eo anoloany.’ Isaia 40:9, 10.”

“Ireo izay miandry ny fihavian’ny Mpampakatra dia tokony hilaza amin’ny vahoaka hoe: ‘Indro Andriamanitrareo.’ Ny taratra farany amin’ny hazavana feno famindram-po, dia ny hafatra farany momba ny famindram-po homena izao tontolo izao, dia fanambaràna ny toetrany fitiavana. Ny zanak’Andriamanitra dia tokony haneho ny voninahiny. Ao amin’ny fiainany sy ny toetrany manokana no tokony hasehony izay nataon’ny fahasoavan’Andriamanitra ho azy ireo.” Christ’s Object Lessons, 415.